

Ontdek méér klassiek op orkest.nl

Saint-Saëns' Orgelsymfonie en Totentanz van Liszt

Het Nederlands Philharmonisch schittert samen met pianist Nelson Goerner in de *Totentanz* van Liszt. Daarnaast hoor je onder leiding van Pierre Bleuse de befaamde 'Orgelsymfonie' van Saint-Saëns.

za 25 oktober, 20:15
zo 26 oktober, 14:15
Het Concertgebouw

Nederlands Philharmonisch
Pierre Bleuse, dirigent
Nelson Goerner, piano
Laurens de Man, orgel

Schrijf je in voor onze nieuwsbrief

Altijd weten wat er speelt? Schrijf je in voor de nieuwsbrief van het Nederlands Kamerorkest en het Nederlands Philharmonisch. Hoor als eerste over concerttips, achtergrondinterviews, speciale producties en nieuwe concerten. Scan de QR-code om je aan te melden.

 NEDERLANDS 40 jaar
PHILHARMONISCH

Aziz Shokhakimov,
dirigent
Alexander Malofeev,
piano

STRAVINSKY De vuurvogel

RACHMANINOFF
Rhapsodie

Yakult

za 11 okt & ma 13 okt — Het Concertgebouw orkest.nl

PROGRAMMA

Pjotr Iljitsj Tsjaikovski (1840 - 1893)
Romeo en Julia: Fantasie ouverture,
(1869; rev. 1880)

Sergei Rachmaninoff (1873 - 1943)
Rhapsodie op een thema van Paganini,
op. 43 (1934)

Pauze

Catharina Clement (1998)
Insneeuwing voor orkest en piano
*obbligato (2025) Wereldpremière**

Part I: Pjotr's Jeugd: Opgesloten in een Kathedraal
Part II: De kinderdroom
Part III: Pjotrs Ontwaking

Igor Stravinsky (1882-1971)
Suite uit het ballet 'De vuurvogel'
(1910, herorquestratie 1919)

Inleiding – De vuurvogel en zijn dans – Variatie van de vuurvogel
Rondedans van de prinsessen (Chorovod)
Helledans van koning Kasjtsjei
Berceuse
Finale

NEDERLANDS PHILHARMONISCH
Aziz Shokhakov, dirigent
Alexander Malofeev, piano

za 11 oktober, 20:15

Het Concertgebouw

Duur concert: ca. 100 minuten

ma 13 oktober, 20:15

Het Concertgebouw

VOORPROGRAMMA
NPO Klassiek-presentator
Jet Berkhout gaat in
gesprek met Catharina
Clement, componist van
de opdrachtcompositie
Insneeuwing.

za 11 okt, 19:40-20:00

ma 13 okt, 19:40-20:00

In de Spiegelzaal

Sprookjesachtig programma

Drie grootse en bekende werken staan op het programma:
Tsjaikovski's visie op *Romeo en Julia*, de felle kleuren waarmee
Stravinsky een volkssprookje op muziek zet, en Rachmaninoff
die Paganini's violistische duivelskunsten naar de piano vertaalt.
Als contrast klinkt er een nieuw werk van Catharina Clement,
verstild, fantasievol, bijna kwetsbaar, maar wel muziek die zijn
heel eigen subtiele verhaal vertelt.

Verboden liefde

Hoe onmogelijk liefde kon zijn, heeft Pjotr Iljitsj Tsjaikovski aan den lijve
ondervonden. Als homoseksueel in het zeer homovijandige Rusland, waren
zijn intieme gevoelens taboe. Misschien is het wel de reden is geweest dat
hij Shakespeares beroemde liefdesdrama *Romeo en Julia* als inspiratiebron
heeft gekozen voor een uiterst emotioneel orkestwerk. Want ging het hier
ook niet om twee mensen die door de omgeving niet aan hun wederzijdse
liefde mochten toegeven, wat leidde tot een tragische einde? In zijn ouverture
pakt Tsjaikovski de essentie van het toneelstuk in twee contrasterende
melodieën, aan de ene kant de onmogelijkheid van de liefde en aan de
andere kant de intensiteit van de verboden relatie. Overigens stond ook de
première van *Romeo en Julia* in het teken van een geheime liefde. Voor het
orkest stond die avond Nikolai Rubinstein, directeur van het Moskouse con-
servatorium waar Tsjaikovski op dat moment docent was. Kort daarvoor was
uitgekomen dat Rubinstein een amoureuze verhouding had met een nogal
jonge leerlinge. Het leverde hem een gerechtelijke veroordeling op de dag
voor het concert, maar het publiek nam het die avond voor hem op en veroor-
zaakte een tumult waar de muziek van Tsjaikovski grotendeels ten onder ging.

Virtuoze variaties

Baas boven baas, zo zou je de *Rhapsodie op een thema van Paganini* van
Sergei Rachmaninoff het beste kunnen omschrijven. Aan de basis lag een
eenvoudig melodietje van Niccolò Paganini, de beroemde vioolvirtuoos
van begin negentiende eeuw. Van dat simpele deuntje maakte hij een reeks
bijna onspeelbare variaties die tot op de dag van vandaag voor elke
concertviolist nog steeds een uitdaging is. Maar Rachmaninoff deed er
nog een schepje bovenop. Uit Rusland gevlucht voor de Russische Revolutie
probeerde hij in Amerika een bestaan als pianist op te bouwen waarvoor

hij enkele virtuoze stukken nodig had om het publiek te overdoenderen. Hij nam Paganini's wijsje en maakte er een nieuwe reeks variaties op, nog grootser en ingewikkelder dan Paganini een kleine honderd jaar geleden had gedaan. Hij haalde alles aan technische hoogstandjes uit de piano die maar mogelijk zijn. En waar Paganini de viool geheel solistisch laat schitteren, gaf Rachmaninoff de piano extra glans door een begeleidend orkest. Het werk kent overigens een mooie structuur. Het begint met enkele snelle variaties, waarop enkele wat rustiger variaties volgen. Daarna voert Rachmaninoff het tempo weer op om in een duizelingwekkende climax te eindigen. Met een beetje fantasie zou je er een klassiek driedelig soloconcert in kunnen horen. Soms klinkt door dit alles een flard van een heel andere melodie. Het is het *Dies irae* uit de Gregoriaanse dodenmis. Het was het muzikale levensmotto van Rachmaninoff dat hij in veel van zijn composities gebruikte. En ook in de *Rhapsodie* is het zijn handtekening.

Stilte van de sneeuw

Catharina Clement (1998) is een Nederlandse componist. Ze is musicoloog en behaalde daarnaast onlangs een bachelor in compositie aan het Conservatorium van Amsterdam. Haar werk werd onder andere uitgevoerd door het Koninklijk Concertgebouworkest, als onderdeel van hun Componistenworkshop, en door het Nederlands Blazers Ensemble. Clement nam deel aan het Composers Lab van het Nederlands Philharmonisch & Nederlands Kamerorkest en deed binnen dat project tweemaal mee aan The Song Project: compositiestudenten instrumenteren een bestaand lied en schrijven nieuw werk voor stem en ensemble. Ze worden gecoacht en krijgen workshops van musici en stafleden en doen waardevolle ervaring op in het werken met professionele musici. Het Composers Lab blijkt een echte kweekvijver; Clement is al de derde deelnemer die zo opviel dat ze gevraagd werd om een compositie voor één van beide orkesten te schrijven. Eerder waren dat Ramin Amin Tafreshi en Julian Tjon Sack Kie. Het eindresultaat van Clement is de opdrachtcompositie *Insneeuwing* waarvan vanavond de wereldpremière te horen is en die aansluit bij het sprookjesachtige karakter van *De vuurvogel*. Emotie, mystiek, en fantasie, het zijn enkele begrippen die voor Catharina Clement essentieel zijn in haar muziek. Ze zijn terug te vinden in de compositie *Insneeuwing*, gebaseerd op een fantasievol zelfbedacht kort verhaal. Een kleine jongen, in het orkest verbeeld door de piano, heeft zijn korte leven louter in een grote Oost-Europese kathedraal doorgebracht en heeft van de wereld daarbuiten geen weet. Al wat hij kent is het grootse interieur en het

gezag van de monniken, zoals het gregoriaanse *Rorate coeli*, dat hij als misdienaar meezingt. Het is overweldigend maar soms ook onbevredigend. Dan betreedt hij zijn dromen door een tunnel van klanken met een veelheid aan ragfijn slagwerk. Hij speelt en danst buiten in de sneeuw, omringd door zijn gefantaseerde vriendjes. Maar onvermijdelijk moet hij zijn droomwereld weer verlaten en komt terug in de realiteit van zijn beperkte leven. Het brengt een gevoel van verdriet, maar ook van innerlijke kracht omdat hij nu meer ervaart wie hij werkelijk is. Clement maakt van het geheel muziek vol gevoel, niet met het grootste gebaar van een compleet symfonieorkest, maar in de kleinheid van ontelbare delicate kleurschakeringen die een orkest kan bieden. Het mooist is de muziek voelbaar in het kleine gedicht dat als motto aan het begin van de partituur staat: 'Als sneeuw binnenvalt / is het stil in mij / in wit gelaagd / als trage pijn: / als ik stilte verdraag / draagt zij dan mij?'

Ballet in blauw, oranje en groen

Het was voor Stravinsky een unieke kans. In 1909 had hij Sergei Dhiaghilev van de befaamde *Ballets Russes* in Parijs ontmoet die veel zag in de jonge componist. Na een paar kleine opdrachten kreeg Stravinsky het verzoek om een groot ballet te componeren. Hij nam het aanbod met beide handen aan, maar was ook onzeker omdat hij nog nooit zo'n omvangrijk werk had gecomponeerd. En groot moest het worden. Hij kreeg een enorm orkest tot zijn beschikking en choreograaf Michel Fokine had plannen voor een spectaculair ballet dat verder ging dan klassieke pasjes in tutu. Onderwerp van *L'oiseau de feu* (De vuurvogel) was een Russisch volksverhaal over een dappere prins die met behulp van een magische vuurvogel een mooie prinses uit handen van een boze tovenaars weet te redden. Stravinsky componeerde de muziek in nauwe samenwerking met Fokine, maar ook de ontwerpen van de kostuums en decors werden meegenomen in het totaalbeeld. Zo zijn de dansen van de reine prins en prinses elegant, maar gestileerd, die van de geheimzinnige vuurvogel klassiek en die van de slechte tovenaars en zijn gevolg ruw en hoekig. Muziek en kostuums sluiten daarbij naadloos aan: prins en prinses in blauw en wit met hoofdzakelijk goed in het gehoor liggende klanken, de vuurvogel in oranje met glijdende lijnen en de tovenaars in paars en gifgroen met harmonieën en onregelmatige ritmes.

Tekst: Kees Wisse

Nederlands Philharmonisch

Het Nederlands Philharmonisch is als vaste partner van De Nationale Opera hét operaorkest van Nederland. Daarnaast heeft het orkest een eigen concertserie in Het Concertgebouw en is het op podia ver buiten Nederland te beluisteren, van Rotterdam tot Wenen en Parijs. Naast het grote repertoire van Wagner, Strauss, Mahler en Stravinsky speelt het Nederlands Philharmonisch ook regelmatig wereldpremières van hedendaagse componisten; Nederlandse maar ook internationale opdrachtwerken. Tussen 2021 en 2025 speelde het orkest succesvolle concerten met de veelbesproken en briljante Lorenzo Viotti als chef-dirigent. In dit jubileumseizoen – het orkest bestaat veertig jaar! – keert hij terug als gast met meesterwerken als Mahlers magistrale *Symfonie nr. 2*. We verwelkomen topsolisten als Patricia Kopatchinskaja, Isabelle Faust en Maria João Pires, maar ook meester-dirigenten als Sir Mark Elder en Dima Slobodeniuk en natuurlijk onze eredirigent Hartmut Haenchen. Hiernaast geven we ook ruim baan aan de jongere generatie: solisten als Tomohty Ridout, Ivan Karizna en dirigenten als Eva Ollikainen, Pierre Bleuse en Aziz Shokhakimov.

Aziz Shokhakimov, dirigent

Aziz Shokhakimov is muziekdirecteur van het Orchestre Philharmonique de Strasbourg en artistiek directeur van het Tekfen Philharmonic Orchestra. Hij was gastdirigent bij orkesten als Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks en het Orchestre Philharmonique de Radio France. In Noord-Amerika dirigeerde hij de symfonieorkesten van Houston, Utah, Toronto en Seattle. In het seizoen 2023-2024 maakte hij zijn debuut bij de Bayerische Staatsoper in Tsjaikovski's *Pique Dame*. En in datzelfde seizoen maakte hij zijn debuut bij de Opera National de Paris met Donizetti's *Lucia di Lammermoor*. Bij het Orchestre Philharmonique de Strasbourg dirigeerde hij Wagners *Lohengrin*. Als kapelmeester bij de Deutsche Oper am Rhein (2015 - 2021) dirigeerde hij onder andere een nieuwe productie van *The Queen of Spades*, *Madame Butterfly*, *Salome* en *Tosca*. Aziz Shokhakimov maakt vanavond zijn debuut bij het Nederlands Philharmonisch en in Het Concertgebouw.

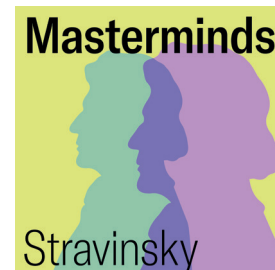
Alexander Malofeev, piano

Alexander Malofeev werd in oktober 2001 in Moskou geboren. Hij woont nu in Berlijn en is een bekend gezicht in Het Concertgebouw in Amsterdam,

waar hij het dertigjarig jubileumconcert van de vermaarde Meesterpianistenserie opende. In 2014 won Malofeev op dertienjarige leeftijd het Internationale Tsjaikovski Concours jonge musici. Sindsdien heeft Malofeev zich snel gevestigd als een van de meest prominente pianisten van zijn generatie. Hoogtepunten van het seizoen 2024-2025 waren Malofeevs debuut met het Los Angeles Philharmonic in de Hollywood Bowl, zijn terugkeer naar het Verbier Festival en de San Diego Symphony, evenals optredens in de Salle Gaveau in Parijs, de Philharmonie Berlijn, recital-tournees door de VS en Azië, en recitals met violiste Maria Dueñas.

Klassieke muziek voor iedereen. Maak jij het mogelijk?

Bij ons krijgt iedereen de kans om te ervaren wat klassieke muziek met je doet. We verwelkomen jaarlijks duizenden kinderen, leiden getalenteerde dirigenten en orkestmusici op en spelen niet alleen op de prestigieuze podia van Het Concertgebouw en De Nationale Opera, maar ook voor buurtbewoners in onze eigen NedPhO-Koepel, in poptempel Paradiso voor nieuw publiek en met kleine ensembles in zieken- en verzorgingshuizen. Geniet je van onze concerten en gun je dit iedereen? Kijk op orkest.nl/steun wat je als Vriend of Geefkringlid kunt doen.

Masterworks over Stravinsky

In deze podcast hoor je meer over de mens achter de grote componist. Musicoloog Kees Wisse en podcastmaker Botte Jellema duiken samen in het vaak complexe leven van de grote meesters in de klassieke muziek. De aflevering over het leven en de muziek van Stravinsky is te beluisteren in diverse podcastapps of via orkest.nl/stravinsky.